

елементъ постепенно сж се създали разнитъ занаяти, а по-сетне — и т. нареченитъ еснафи и търговци. Единствено *религията* е свързвала духовно българитъ. И понеже съ нашествието на турцитъ сж били разрушени всички български църкви, училища и др. културни паметници, то българитъ сж се черкували скритомъ въ разнитъ „черковища“, „метохи“ и „килии“ вътре и вънъ отъ града. Въ уцълълитъ и полу-разрушени манастири по разнитъ планински върхове се е запазила черковната служба, а съ това заедно и *писмеността*. Манастиритъ съ своитъ обитатели-калугеритъ сж били по него време единственитъ *светилища* и *хранилища* на българската писменостъ и на народния духъ. Отъ тукъ сж излъзли първитъ просвѣтители-калугери и манастирски питомци, които съ улегването на турската държава сж почнали да обикалятъ разнитъ градове и да създаватъ своитъ „килии“, въ които сж прибирали децата на по-виднитъ българи, за да ги учатъ на четмо и писмо. Затова и първитъ училища у насъ сж били „*килийнитъ*“, въ които се е писало на славянската азбука и сж били преподавани черковнитъ книги: наустницата, псалтиря, евангелието и др. Такива килийни училища въ първата половина на 18-я вѣкъ е имало и въ града Севлиево *две*; едното, основано отъ калугера отъ Рилския манастиръ *Никифоръ*, а другото отъ севлиевеца *Ненчо Димовъ*. Следъ тѣхъ сж дошли като учители и черковни пѣвци: даскалъ *Николчо* попъ *Недевъ*, даскалъ *Никола Ивановъ* *Гайдарджиолу* и двамата родомъ отъ града Севлиево¹⁾.

Втора по реда си културна придобивка за севлиевици е била съграждането на църквата „Свети пророкъ Илия“. Тя е била съградена около началото на 18-я вѣкъ съ разрешението на турската властъ. Първоначално е била ниска, почти въ земята, а после е била подновена и украсена съ художествено изработено темпло и икони. Манастиритъ и килийнитъ училища сж били вече подготвили мнозина за черковни служители. По-късно е била построена и новата църква „Св. Троица“. Доколкото се помни, между първитъ свещеници на старата църква „Св. пророкъ Илия“ сж били: попъ *Недю* попъ *Петко*, попъ *Димитъръ* и попъ *Ненчо Димовъ*. При съграждането на новата църква „Св. Троица“ се помнятъ и свещеницигъ: *Цвятко Пенковъ*, *Маринъ Софрониевъ*, *Ненчо Несторовъ*, попъ *Иванъ*, попъ *Данаилъ*, попъ *Никола* и др., отъ които най-виднитъ и ученолюбиви сж били: *Маринъ Софрониевъ*, който първоначално е билъ учителъ въ Севлиево, а после е приелъ духовния санъ и е билъ избранъ и потвърденъ за *икономъ*, а вториятъ попъ *Ненчо Несторовъ* е направилъ първия преводъ на евангелието на български езикъ, за напечатването на което купилъ съ свои срѣдства и инста-

¹⁾ Гледай „Страници отъ историята на гр. Севлиево“, отъ Н. Ганевъ, стр. 30-31.